

Nr 4.

Godkänd av första kammaren den 26 maj 1939.
Godkänd av andra kammaren den 26 maj 1939.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av de i statsverkspropositionen gjorda framställningarna rörande utgifterna för budgetåret 1939/40 under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 4.)

Till Konungen.

A. FÖRSVARSDEPARTEMENTET.

1:o **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1939, föreslagit riksdagen (punkt 1) att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för försvarsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 356,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag dels fastställt följande personalförteckning för försvarsdepartementet:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
<i>Kansliavdelningen.</i>		
1 statssekreterare		C 10
1 expeditionschef		C 8
4 kansliråd		A 30
2 förste kanslisekreterare		A 26
4 andre kanslisekreterare		A 21
1 kansliskrivare		A 11
2 kanslibiträden		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7

Befattning	Lönegrad
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Kommandoexpeditionerna.

1 chef för lantförsvarets kommandoexpedition	C 8
1 chef för sjöförsvarets kommandoexpedition	C 8
2 expeditionsvakter	A 5

Tjänstemän å övergångsstat.

1 förste kanslisekreterare	A 26
1 förste expeditionsvakt	A 7,

dels godkänt följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tillvidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor 24,000: —
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	» 209,700: —
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 11,200: —

Anm. Så länge den å övergångsstat uppförde förste expeditionsvakten uppehåller tjänst som expeditionsvakt å lantförsvarets kommandoexpedition, utgår till denne från anslagsposten under punkt 2 ett mot avlöning till en expeditionsvakt i lönegraden A 5 svarande belopp.

4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 52,620: —
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 36,200: —
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 6,500: —
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 15,780: —

Summa förslagsanslag kronor 356,000: —,

dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 356,000 kronor.

2:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 73,000 kronor.

B. FÖRSVARSTABEN.

3:o) **Försvarstaben: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 3) kommer riksdagen framdeles att anmäla sitt beslut.

4:o) **Försvorstaben: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till Försvorstaben: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 106,000 kronor.

Vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Försvorstaben: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 106,000 kronor.

5:o) **Försvorstaben: Underhåll och drift av motorfordon.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen till *Försvorstaben: Underhåll och drift av motorfordon* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 3,000 kronor.

6:o) **Försvorstaben: Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen till *Försvorstaben: Resestipendier* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 2,000 kronor.

7:o) **Försvorstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket.** **Försvorstaben: Fältövningar.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 7 och 8) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat *dels* till *Försvorstaben: Vissa arbeten å mobiliseringsverket* ett reservationsanslag av 15,000 kronor, *dels ock* till *Försvorstaben: Fältövningar* ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

8:o) **Försvorstaben: Materiel för fotografiska centrallaboratoriet.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen till *Försvorstaben: Materiel för fotografiska centrallaboratoriet* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 18,300 kronor.

9:o) **Försvorstaben: Signalförbindelser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) har riksdagen till *Försvorstaben: Signalförbindelser* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 20,000 kronor.

10:o) **Försvorstaben: Radioanstalt.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 11) har riksdagen till *Försvorstaben: Radioanstalt* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

C. RIKSKOMMISSIONEN FÖR EKONOMISK FÖRSVARBEREDSKAP.

11:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för personalen vid rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad

I samband med den föreslagna utredningen torde jämväl till behandling böra upptagas frågan rörande möjligheterna att utvidga den på olika områden pågående forsknings- och försöksverksamheten.

I föreliggande motioner har yrkats, att det med befattningen som ordförande i rikskommissionen nu förenade arvodet å 5,000 kronor borde höjas till 30,000 kronor för att innehavaren av denna ansvarsfulla befattning därmed skulle kunna helt ägna sig åt kommissionens arbetsuppgifter. Riksdagen finner dock för sin del frågan om kommissionens ledning vara av beskaffenhet att lämpligen böra prövas i samband med den föreslagna utredningen.

Den omorganisation i övrigt av rikskommissionen, som riksdagen anser nödvändig, synes böra bliva beroende på resultatet av utredningen. Denna utredning synes böra verkställas i så god tid, att förslag i ärendet kan föreläggas nästkommande års riksdag.

Riksdagen har i förevarande sammanhang funnit sig böra behandla jämväl det under en efterföljande punkt upptagna reservationsanslaget till den ekonomiska försvarsberedskapens ordnande. Nämnda anslag, som för närvarande utgår med 150,000 kronor, har av departementschefen ansetts böra för nästa budgetår uppföras med 180,000 kronor. I de föreliggande motionerna har emellertid — i överensstämmelse med rikskommissionens förslag — hemställts, att anslaget i fråga måtte höjas till 220,000 kronor. Då det måste anses vara av synnerlig vikt, att kommissionens arbeten särskilt under nuvarande kritiska förhållanden icke fördröjas av brist på erforderlig medelsanvisning, har riksdagen ansett sig böra bevilja det av motionärerna föreslagna anslagsbeloppet. Riksdagen kommer att anmäla sitt beslut härom under anslaget till den ekonomiska försvarsberedskapens ordnande.

Under återopande av det anförda får riksdagen under nu förevarande punkt

I. med anledning av motionerna I: 123 och II: 189 anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande omorganisation av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap;

II. anmäla, att riksdagen

dels fastställt följande personalförteckning för personalen vid rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap:

Personalförteckning.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 kanslichef		B 2
1 avdelningschef		B 1
1 sekreterare		A 26
1 aktuarie		A 21
1 kanslibiträde		A 7
1 kontorsbiträde		A 4
Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.		
1 sekreterare		Eo 26;

dels godkänt följande avlöningsstat för rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	55,500: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 7,130: —
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. .... kronor	8,950: —
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 950: —
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 9,900: —
5. Sammanträdesarvoden till kommissionens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	» 3,970: —
	» 2,000: —
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor	78,500: —;

dels ock till Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 78,500 kronor.

12:o) **Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att till Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 22,200 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 22,200 kronor.

13:o) **Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Den ekonomiska försvarsberedskapens ordnande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att till Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Den ekonomiska försvarsberedskapens ordnande för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen ovan under punkt 11:o) anfört får riksdagen anmäla, att riksdagen till Rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap: Den ekonomiska försvarsberedskapens ordnande för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 220,000 kronor.

D. LANTFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

14:o) **Avlöning till personal vid arméförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att dels fastställa av departementschefen förordad per-

sonalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen, dels godkända av departementschefen förordad avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, dels ock till avlöning till personal vid arméförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 780,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla departementschefens förslag om utökning av arméförvaltningens ordinarie personal med ytterligare en befattningshavare i lönegraden A 21, ävensom att medel anvisas för anställande av ytterligare en amanuens, ett extra ordinarie kontorsbiträde och en extra ordinarie expeditionsvakt. Då riksdagen bifallit förslaget jämväl i övrigt, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels fastställt följande personalförteckning för den civila personalen vid arméförvaltningen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generalkrigskommissarie		B 3
4 krigsråd		A 30
1 ombudsman		A 26
1 sekreterare		A 26
2 revisionskommissarier		A 26
2 sekreterare		A 24
1 pensionskamrerare		A 24
1 sekreterare och kamrerare		A 24
2 kamrerare		A 24
5 notarier		A 21
10 revisorer		A 21
2 bokhållare		A 21
1 kassör		A 15
1 kansliskrivare		A 11
8 kanslibiträden		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7
8 expeditionsvakter		A 5
16 kontorsbiträden		A 4
Tjänstemän å övergångsstat.		
1 bokhållare		A 21
1 notarie		A 21
1 registrator		A 21
3 kansliskrivare		A 11
1 kanslibiträde		A 7;

dels godkänt följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	456,900:—	
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	45,300:—	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	145,436:—	
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	79,500:—	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	16,700:—	» 96,200:—
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	873:—	
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	35,291:—	
		<hr/>	
Summa förslagsanslag		kronor	780,000:—;

dels ock till avlöning till personal vid arméförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 780,000 kronor.

15:o) **Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 16 och 17) kommer riksdagen framdeles att anmäla sina beslut.

16:o) **Inkvarteringsbesvärets upphörande.** I propositionen nr 12 har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 16 december 1938, föreslagit riksdagen att dels antaga vid berörda statsrådsprotokoll fogat förslag till förordning om upphävande av inkvarteringsordningen för städerna utom Stockholm den 22 februari 1841 (nr 3 sid. 1) och inkvarteringsordningen för Stockholms stad den 28 februari 1856 (nr 13 sid. 1), dels ock besluta, att de normalbelopp, vilka tagas till utgångspunkt vid tolagsersättningens bestämmande för Stockholm och Göteborg, skola från och med budgetåret 1939/40 minskas för Stockholms vidkommande med 77,200 kronor och för Göteborgs vidkommande med 2,000 kronor.

Såsom av propositionen framgår, är inkvarteringsinstitutet i hög grad föråldrat och torde numera icke längre hava någon uppgift att fylla. Vid sådant förhållande synas skäl tala för att detsamma helt avskaffas, varför riksdagen bifallit det i föreliggande proposition framlagda förslaget i sådant avseende. En följd av förslagets genomförande blir, att det hittills å riksstaten upptagna anslaget till inkvarteringsordningen i Stockholm icke längre erfordras.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen *dels* antagit vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 16 december 1938 fogat förslag till förordning om upphävande av inkvarteringsordningen för städerna utom Stockholm den 22 februari 1841 (nr 3 sid. 1) och inkvarteringsordningen för Stockholms stad den 28 februari 1856 (nr 13 sid. 1), *dels ock* beslutat, att de normalbelopp, vilka tagas till utgångspunkt vid tolagsersättningens bestämmande för Stock-

holm och Göteborg, skola från och med budgetåret 1939/40 minskas för Stockholms vidkommande med 77,200 kronor och för Göteborgs vidkommande med 2,000 kronor.

17:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att till rekryteringskostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Departementschefen har hemställt om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i fråga om sådana rekryteringsenheter, där för åstadkommande av tillfredsställande rekrytering särskilda åtgärder vore påkallade, få besluta om värvararvodets höjande utöver det nu bestämda beloppet, 20 kronor. Riksdagen vill med anledning härav erinra därom, att riksdagens revisorer i sin 1935 avgivna berättelse påtalade det nuvarande systemet med rekrytering av manskap genom rekryteringsombud. I det över sagda berättelse år 1936 avgivna utlåtandet nr 141 uttalade statsutskottet, att utskottet i likhet med revisorerna vore av den uppfattningen, att formerna för rekryteringen borde omläggas, så att i nära samarbete med befintliga organ för arbetsförmedlingen en rationellare och mera tillfredsställande ordning härutinnan komme till stånd. Riksdagen finner sig med hänsyn till vad departementschefen i ärendet anført icke böra motsätta sig det nu föreliggande förslaget, men förutsätter därvid, att det av riksdagen sålunda lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t begagnas med största varsamhet.

Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

18:o) **Avskedspremier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att till avskedspremier m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 175,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot att bestämmelserna om avskedspremier ändras i huvudsaklig överensstämmelse med departementschefens förslag.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag godkännes av riksdagen.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *avskedspremier m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 175,000 kronor.

19:o) **Arméns reservstater.** Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21), får anmäla, att riksdagen *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att fastställa stater för budgetåret 1939/40 för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1939 anförts, *dels ock* till *arméns reservstater* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 950,000 kronor.

20:o) **Reservstat för furirer vid Gotlands trupper.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen till *reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 6,000 kronor.

21:o) **Personal i arméns reserver och personal över stat.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) och propositionen nr 232 har riksdagen till *personal i arméns reserver och personal över stat* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 1,330,000 kronor.

22:o) **Rese- och traktamentspenningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen till *rese- och traktamentspenningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

23:o) **Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen till *rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

24:o) **Flyttningersättning.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen till *flyttningersättning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

25:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen till *resestipendier* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

26:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 28) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 3,400,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 232 — med ändring av ovannämnda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4,175,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, I: 63 och II: 130, vari hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utredning, avseende förbättrad dagavlöning och utvidgad rätt till fria resor för de värnpliktiga,

dels ock motionen I: 64, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående möjlighet för landstormsmän att under tjänstgöring erhålla sådan ersättning, att deras anhöriga icke behöva sakna existensmöjligheter under omnämnda tid.

I motionerna I: 63 och II: 130 har, bland annat, föreslagits, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utredning i fråga om utvidgad rätt till fria resor för de värnpliktiga. Riksdagen har funnit skäl tala för att en förutsättningslös utredning i sådant avseende kommer till stånd och har alltså bifallit motionerna i denna del.

Vad härefter beträffar det i motionen I: 64 gjorda yrkandet om beredande av ökad ersättning åt landstormsmän må erinras därom, att enligt numera gällande bestämmelser övningstiden för landstormsmän i allmänhet utgör 5 dagar och för landstormsbefäl 12 dagar. Under övningarna åtnjuta landstormsmännen i likhet med vad som tillkommer övriga värnpliktiga efter viss tids tjänstgöring dels ett penningbidrag av 1 krona om dagen, dels ock naturaförmåner i form av kläder och kost m. m.

Uppenbart är att i ett flertal fall landstormsmännen nödgas till följd av inkallelserna vidkännas ekonomiska uppoffringar, och torde därvidlag ifrågasvarande kontanta dagersättning väl knappast utgöra tillfredsställande ersättning. Framhållas må nämligen, att här är fråga om personer, vilka till skillnad från de värnpliktiga i stor utsträckning hava försörjningsskyldighet mot familj. Några åtgärder från statens sida hava icke heller vidtagits för att skydda vederbörande landstormsmän från ekonomisk förlust i anledning av övningarnas fullgörande i annan mån än att för statens befattningshavare gäller, att de under ifrågasvarande tid få behålla viss del av sin lön.

Det vill vid nu angivna förhållanden synas riksdagen, som om skäl talade för att — i anslutning till vad i motionen I: 64 yrkats — utredning verkställdes för utrönande av möjligheterna att bereda landstormsmännen en ur ekonomisk synpunkt bättre ställning under dem åliggande obligatoriska repetitionsövningar. Riksdagen finner sig alltså i enlighet med yrkandet i sistnämnda motion böra anhålla, att utredning i sådant syfte kommer till stånd.

I de ovanberörda motionerna I: 63 och II: 130 har vidare hemställts om utredning avseende förbättrad dagavlöning till värnpliktiga i allmänhet. Riksdagen finner lämpligt, att utredning i detta hänseende kommer till stånd i samband med att frågan rörande utvidgad rätt till fria resor för de värnpliktiga och ökad dagavlöning åt landstormsmän, på sätt riksdagen ovan uttalat, tages under omprövning.

Med erinran om riksdagens numera fattade beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen har riksdagen anvisat det äskade anslaget till de värnpliktigas avlöning.

Under åberopande av det anförda får riksdagen

I. anmäla, att riksdagen till *de värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 4,175,000 kronor;

II. anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa *dels* utredning angående frågan om ökad dagavlöning åt landstormsmän under dem åliggande obligatoriska landstormsövningar, *dels* utredning i fråga om förbättrad dagavlöning till värnpliktiga i allmänhet, *dels ock* en förutsättningslös utredning i fråga om utvidgad rätt till fria resor för de värnpliktiga.

27:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) och propositionen nr 232 har riksdagen till *understöd åt vissa värnpliktigas familjer* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 120,000 kronor.

28:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) och propositionen nr 232 har riksdagen till *inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 1,135,000 kronor.

Understöd m. m.

29:o) **Studiestipendier.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen till *studiestipendier* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

30:o) **Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande. Vissa arbeten å mobiliseringsverket. Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 32—34) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till understöd åt föreningar och till skrifers utgivande ett anslag av 25,000 kronor,

dels till vissa arbeten å mobiliseringsverket ett reservationsanslag av 15,000 kronor,

dels ock till konservering av vissa samlingar i krigsarkivet ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

31:o) **Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 470,000 kronor.

Riksdagen, som bifallit Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och ej haft något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får anmäla, att riksdagen till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 470,000 kronor.

Intendenturmateriel, remontering, förplägnad, undervisning, övningar m. m.

32:o) **Munderingsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) och propositionen nr 232 har riksdagen till *munderingsutrustning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 6,300,000 kronor.

33:o) **Kasern- och förplägnadsutredning.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) och propositionen nr 232 har riksdagen till *kasern- och förplägnads-*

utredning för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,170,000 kronor.

34:o) **Engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) har riksdagen till *engångskostnader för anskaffning av kaserninventarier* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

35:o) **Inventarier för förläggningarna å Järvafältet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen till anskaffning av *inventarier för förläggningarna å Järvafältet* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

36:o) **Remontering.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 40) att till remontering för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 875,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1,275,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag att under en särskild anslagstitel under förevarande anslag beräkna medelsbehovet för de ändamål, för vilka medel hittills anvisats under anslaget till truppförbandens övningar, titel I »Hästlega».

Då riksdagen ej heller i övrigt haft något att invända mot departementschefens beräkning av remonteringsanslaget, får riksdagen, under erinran om sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, anmäla, att riksdagen till *remontering* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,275,000 kronor.

37:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 41) att till mathållning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 9,100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 10,100,000 kronor.

Vad beträffar frågan om en definitiv övergång till användning av smör inom försvarsväsendet i stället för margarin vill riksdagen framhålla, att riksdagen icke har något att däremot erinra.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *mathållning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 10,100,000 kronor.

38:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) och propositionen nr 232 har riksdagen till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 3,650,000 kronor.

39:o) **Skrivmaterialier och expenser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) och propositionen nr 232 har riksdagen till *skrivmaterialier och expenser* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

40:o) **Tryckningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) och propositionen nr 232 har riksdagen till *tryckningskostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 115,000 kronor.

41:o) **Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) och propositionen nr 232 har riksdagen till *furagering* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 2,850,000 kronor.

42:o) **Veterinärvård.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) och propositionen nr 232 har riksdagen till *veterinärvård* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 112,000 kronor.

43:o) **Frivilliga djursjukvården i krig.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen till befrämjande av *frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 6,500 kronor.

44:o) **Undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) och propositionen nr 232 har riksdagen till *undervisningsmateriel, undervisningsverk och utbildningskurser* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,060,000 kronor.

45:o) **Truppförbandens övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) och propositionen nr 232 har riksdagen till *truppförbandens övningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 3,190,000 kronor.

46:o) **Fält- och fälttjänstövningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) och propositionen nr 232 har riksdagen till *fält- och fälttjänstövningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 775,000 kronor.

47:o) **Arméns hundväsande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51), har riksdagen till *arméns hundväsande* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

48:o) **Arméns brevduveväsande.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen till *arméns brevduveväsande* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Sjukvård m. m.

49:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 53) att till sjukvård för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 625,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 690,000 kronor.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som icke har något att invända mot det äskade anslagsbeloppet eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, anmäla att riksdagen till *sjukvård* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 690,000 kronor.

50:o) **Arméns bakteriologiska laboratorium.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen till *arméns bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 2,000 kronor.

51:o) **Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) har riksdagen till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 20,000 kronor.

Tygmateriel.

52:o) **Vapen och ammunition m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56) och propositionen nr 232 har riksdagen till *vapen och ammunition m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 6,400,000 kronor.

53:o) **Anskaffning och underhåll av motorfordon.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) och propositionen nr 232 har riksdagen till *anskaffning och underhåll av motorfordon* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,050,000 kronor.

54:o) **Anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58) och propositionen nr 232 har riksdagen till *anskaffning och underhåll av ingenjörmateriel m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 900,000 kronor.

55:o) **Försök med viss tygmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen till *försök med viss tygmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

56:o) **Maskiner och verktyg för tyganstalten på Gotland.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen till anskaffning av *maskiner och verktyg för tyganstalten på Gotland* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

57:o) **Lastbilar för krigsskolan.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) har riksdagen till anskaffande av *lastbilar för krigsskolan* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 63,000 kronor.

58:o) **Viss materielanskaffning (anslag nr 2).** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 62) har riksdagen i särskild skrivelse, nr 97, anmält sitt beslut.

59:o) **Viss luftvärnsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att till anskaffande av viss luftvärnsmateriel för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationanslag av 15,000,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag, att ett belopp av 15 miljoner kronor anvisas för nästa budgetår för bestridande av för hemortens försvar avsedd luftvärnsmateriel.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till anskaffande av *viss luftvärnsmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

Byggnader m. m.

60:o) **Byggnader, övningsfält och skjutbanor.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 64) att till byggnader, övningsfält och skjutbanor för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,450,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 232 — med ändring av ovannämnda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som intet har att invända mot det äskade anslagsbeloppet eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, anmäla, att riksdagen till *byggnader, övningsfält och skjutbanor* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

61:o) **Istandsättningsarbeten å lantförsvarets byggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen till *istandsättningsarbeten å lantförsvarets byggnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

62:o) **Ny mässbyggnad vid Norrbottens regemente. Nybyggnad m. m. vid militärsjukhuset i Eksjö.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 66 och 67) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat *dels till ny mässbyggnad vid Norrbottens regemente* ett reservationsanslag av 82,000 kronor, *dels ock till nybyggnad m. m. vid militärsjukhuset i Eksjö* ett reservationsanslag av 55,000 kronor.

63:o) **Vissa nybyggnadsarbeten m. m. vid Svea ingenjörkårs förläggning på Laxön.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) har riksdagen till *vissa nybyggnadsarbeten m. m. vid Svea ingenjörkårs förläggning på Laxön* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

64:o) **Kemiska tvättinrättningar vid Skaraborgs regemente och Gotlands infanteriregemente.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen till anordnande av *kemiska tvättinrättningar vid Skaraborgs regemente och Gotlands infanteriregemente* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 116,000 kronor.

65:o) **Modernisering av matinrättningen vid Norrlands dragonregemente.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen till *modernisering av matinrättningen vid Norrlands dragonregemente* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

66:o) **Istandsättande av vissa elektriska anläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen till *istandsättande av vissa elektriska anläggningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

67:o) **Nybyggnader m. m. för ammunitionsförråd vid Norrlands artilleriregemente.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen till *nybyggnader m. m. för ammunitionsförråd vid Norrlands artilleriregemente* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

68:o) **Ombyggnad av ammunitionsförrådet vid Smålands arméartilleriregemente.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) har riksdagen till *ombyggnad av ammunitionsförrådet vid Smålands arméartilleriregemente* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 65,000 kronor.

69:o) **Ändringsarbeten inom militärstabsbyggnaden i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) har riksdagen för *ändringsarbeten inom militärstabsbyggnaden i Stockholm* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 68,500 kronor.

70:o) **Inredningsarbeten m. m. i vissa lokaler inom artillerigården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) har riksdagen till *inredningsarbeten m. m. i vissa lokaler inom artillerigården* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 52,800 kronor.

71:o) **Vissa restaureringsarbeten inom Karlbergs slott.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att till vissa restaureringsarbeten inom Karlbergs slott för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra medgiva, att de planerade restaureringsarbetena inom Karlbergs slott igångsätts inom den närmaste tiden, har intet att erinra mot det för ändamålet äskade anslaget liksom ej heller mot vad departementschefen i ärendet anfört.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *vissa restaureringsarbeten inom Karlbergs slott* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

72:o) **Uppvärmningsanläggningar vid Skaraborgs och Norrbottens regementen. Uppvärmningsanläggning inom Wendes artilleriregementes östra kasernetablissemment. Uppvärmningsanläggningar vid Jämtlands fältjägarregemente och Dalregementet. Uppvärmningsanläggning inom Fredrikshovs slott.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 77—80) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat *dels till uppvärmningsanläggningar vid Skaraborgs och Norrbottens regementen ett reservationsanslag av 245,000 kronor, dels till uppvärmningsanläggning inom Wendes artilleriregementes östra kasernetablissemment ett reservationsanslag av 130,000 kronor, dels till uppvärmningsanläggningar vid Jämtlands fältjägarregemente och Dalregementet ett reservationsanslag av 215,000 kronor, dels ock till uppvärmningsanläggning inom Fredrikshovs slott ett reservationsanslag av 40,000 kronor.*

73:o) **Förbättring av Norrbottens regementes kulspruteskjutbana. Kulspruteskjutbana för Upplands regemente.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 81 och 82) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat *dels till förbättring av Norrbottens regementes kulspruteskjutbana ett reservationsanslag av 50,000 kronor, dels ock till anläggande av kulspruteskjutbana för Upplands regemente ett reservationsanslag av 40,000 kronor.*

74:o) **Förvärv av vissa verkstadsfastigheter i Boden m. m.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 83) har riksdagen till *förvärv av vissa verkstadsfastigheter i Boden m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 49,000 kronor.

75:o) **Inköp av mark till skjutplats för luftvärnsartilleriet vid Hästholmen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) har riksdagen till *inköp av mark till skjutplats för luftvärnsartilleriet vid Hästholmen m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

76:o) **Akkumulatorbatterier för Bodens fästning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85) har riksdagen till anskaffande av *akkumulatorbatterier för Bodens fästning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Diverse.

77:o) **Ersättning för rustning och rotering.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86) har riksdagen till *ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

78:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87) har riksdagen till *extra utgifter* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

79:o) **Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 88) har riksdagen till *semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 245,050 kronor.

E. SJÖFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

80:o) **Avlöning till personal vid marinförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89) att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för den civila personalen vid marinförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, dels ock till avlöning till personal vid marinförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 379,000 kronor.

Riksdagen, som bifallit Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen *dels* fastställt följande personalförteckning för den civila personalen vid marinförvaltningen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 marinöverkommissarie		B 1
1 amiralitetsråd		A 30
1 kemist		A 27
1 revisionskommissarie		A 26
1 kamrerare		A 26
1 sekreterare		A 24
1 revisor och bokhållare		A 21
4 revisorer		A 21
2 notarier		A 21
1 marinkassör		A 21
3 kansliskrivare		A 11
3 kanslibiträden		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7
3 expeditionsvakter		A 5
7 kontorsbiträden		A 4
	Tjänsteman å övergångsstat.	
1 andre kemist		A 22;

dels godkänt följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	207,400: —	
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	»	9,000: —
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	42,430: —
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 88,200: —	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	12,800: —
		» 101,000: —
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	19,170: —
		<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor	379,000: —,

dels ock till avlöning till personal vid marinförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 379,000 kronor.

81:o) **Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågakvarande ändamål (punkterna 90 och 91) kommer riksdagen att framdeles anmäla sina beslut.

82:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att till rekryteringskostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 130,000 kronor.

Med hänvisning till vad riksdagen anfört under lantförsvarets motsvarande anslag får riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande anslaget beräkning för nästkommande budgetår, anmäla, att riksdagen till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 130,000 kronor.

83:o) **Marinens reservstat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa stat för budgetåret 1939/40 för marinens reservstat, dels ock till bestridande av kostnaderna för marinens reservstat för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt icke föranlett någon erinran från riksdagens sida, har riksdagen *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att fastställa stat för budgetåret 1939/40 för marinens reservstat, *dels ock* till bestridande av kostnaderna för *marinens reservstat* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

84:o) **Marinens reservpersonal.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) och propositionen nr 232 har riksdagen till *marinens reservpersonal* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 315,000 kronor.

85:o) **Rese- och traktamentspenningar. Flyttningsersättning. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 95—97) har riksdagen för

budgetåret 1939/40 anvisat *dels till rese- och traktamentspenningar* ett förslagsanslag av 74,000 kronor, *dels till flyttningersättning* ett förslagsanslag av 55,000 kronor, *dels ock till resestipendier* ett reservationsanslag av 14,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

86:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 98) att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 542,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 233 angående förslag till lag om vissa ändringar i värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 24 mars 1939, föreslagit riksdagen besluta, bland annat, att i fredstid penningbidraget till de i § 24 mom. 1 b) värnpliktslagen — enligt dess genom samma proposition föreslagna ändrade lydelse — omförmälda värnpliktiga skall från och med tvåhundraelfte tjänstgöringsdagen utgå med två kronor om dagen.

Vidare har Kungl. Maj:t i förut berörda proposition nr 232 — med ändring av ovannämnda i statsverkspropositionen framlagda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågakarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 685,000 kronor.

Med erinran om att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 233 angående förslag till lag om vissa ändringar i värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443), i vad propositionen avser ökning av tjänstgöringstiden för värnpliktiga i »allmän tjänst» vid flottan, vilka äro inskrivna vid sjömanshus, har riksdagen funnit sig böra på av departementschefen anförda skäl bifalla förslaget om att ifrågakarande värnpliktiga från och med tvåhundraelfte tjänstgöringsdagen skola erhålla penningbidrag med två kronor om dagen.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av sjöförsvarets anslag till de värnpliktigas avlöning har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen *dels* beslutat, att i fredstid penningbidraget till de i § 27 mom. 1 A c) värnpliktslagen omförmälda å sjömanshus inskrivna värnpliktiga vid flottan skall från och med tvåhundraelfte tjänstgöringsdagen utgå med två kronor om dagen, *dels ock till de värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 685,000 kronor.

87:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) har riksdagen till *understöd åt vissa värnpliktigas familjer* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

88:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100) och propositionen nr 232 har riksdagen till *inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 170,000 kronor.

Undervisning, understöd, expenser m. m.

89:o) **Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101) har riksdagen till *undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 44,000 kronor.

90:o) **Marinläkarkurs.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102) att till anordnande av marinläkarkurs för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 12,500 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot den begärda medelsanvisningen i enlighet med departementschefens förslag, får anmäla, att riksdagen till anordnande av en *marinläkarkurs* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 12,500 kronor.

91:o) **Studiestipendier. Understöd åt föreningar. Skrivmaterialier och expenser m. m. Tryckningskostnader. Biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 103—107) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat *dels till studiestipendier* ett reservationsanslag av 2,000 kronor, *dels till understöd åt föreningar* ett anslag av 10,000 kronor, *dels till skrivmaterialier och expenser m. m.* ett reservationsanslag av 400,000 kronor, *dels till tryckningskostnader* ett förslagsanslag av 50,000 kronor, *dels ock till biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen* ett anslag av 6,200 kronor.

92:o) **Amiralitetskollegii och marinförvaltningens historia.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108) har riksdagen till utgivande av *amiralitetskollegii och marinförvaltningens historia* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 5,000 kronor.

Förplägnad, beklädnad m. m.

93:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 109) att till mathållning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 3,090,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa 3,300,000 kronor.

Beträffande frågan om definitiv övergång till användning av smör inom försvarsväsendet i stället för margarin får riksdagen hänvisa till vad riksdagen härutinnan anfört under arméns motsvarande anslag.

Under erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vidtagande av vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslagsäskande under förevarande punkt, anmäla, att riksdagen till *mathållning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 3,300,000 kronor.

94:o) **Beklädnad.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110) och propositionen nr 232 har riksdagen till *beklädnad* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,580,000 kronor.

95:o) **Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111) och propositionen nr 232 har riksdagen till *kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

96:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 112) att till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 900,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa 935,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag eller vad han i samband därmed anfört, får, under erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vidtagande av vissa åtgärder i syfte att förstärka den personella försvarsberedskapen, anmäla, att riksdagen till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 935,000 kronor.

97:o) **Modernisering av matinrättningen och manskapsbaracken å Oscarsvärn.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 113) att till modernisering av matinrättningen å Oscarsvärn för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget avser modernisering av matinrättningen å Oscarsvärn, innebärande bland annat anordnande av värmeledning i densamma. Riksdagen, vars vederbörande utskott vid besök i Karlskrona kunnat konstatera, att den föreslagna moderniseringen är synnerligen behövlig, anvisar det för ändamålet äskade beloppet. Genom ifrågavarande modernisering kommer visserligen Oscarsvärns värde såsom förläggningsplats att i avsevärd grad ökas, men enligt vad utskottet vid sitt besök därstädes

erfor torde detta ökade värde icke kunna tillfullo utnyttjas, så länge manskapsbaracken därstädes icke anordnas för förläggning vintertid. Krav på ökat förläggningsutrymme — jämväl under vintern — vid kustartilleriregementet hava framträtt såväl till följd av den år 1936 beslutade men ännu ej genomförda utökningen av regementet som till den i beredskapssyfte ökade inkallelsen av värnpliktiga. Genom vinterboning och värmeledningsinstallation i manskapsbaracken å Oscarsvärn skulle det därjämte bliva möjligt att i huvudsak undvika förläggning vintertid av manskap å de för sådant ändamål i fredstid olämpliga valven å Kungsholms fort. Då det torde vara önskvärt, att båda de sålunda aktuella byggnadsfrågorna å Oscarsvärn lösas samtidigt, har riksdagen funnit sig böra, utöver det av Kungl. Maj:t för modernisering av matinrättningen begärda beloppet, 25,000 kronor, anvisa medel även för vinterboning, inberäknat värmeinstallation, av kustartilleriregementets manskapsbarack. Enligt vad riksdagen inhämtat skulle kostnaderna härför uppgå till 32,000 kronor. Det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt upptagna anslaget har riksdagen således ökat med nämnda belopp till 57,000 kronor, varjämte anslagets benämning i samband därmed ändrats till »Modernisering av matinrättningen och manskapsbaracken å Oscarsvärn».

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *modernisering av matinrättningen och manskapsbaracken å Oscarsvärn* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 57,000 kronor.

Övningar.

98:o) **Flottans krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 114) att till flottans krigsberedskap och övningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 5,075,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 5,380,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehått motionen II: 119, vari hemställts, att riksdagen, för möjliggörande av utbetalning till familjeförsörjare av manskapet vid marinen, som har eget hushåll, av ett särskilt sjötillägg med 1 krona för dag, ville besluta härav betingad ökning av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till flottans krigsberedskap och övningar.

Vidkommande det motionsvis gjorda yrkandet vill riksdagen erinra därom, att försvarsväsendets lönenämnd i ett den 11 maj 1937 avgivet utlåtande, i likhet med marinförvaltningen, tillstyrkt, att beställningshavare av manskapet, som hava eget hushåll, medgivnas någon förhöjning av sjötillägget. Lönenämnden har sålunda förordat införande för ifrågavarande beställningshavare av ett tillägg till sjötillägget av 50 öre för dag i avvaktan på den slutliga prövningen av det fast anställda manskapets lönefråga.

Riksdagen har funnit de i föreliggande motion anförda skälen för en förbättring av ifrågavarande manskaps ställning vara bärande, icke minst på grund av den ökade omfattning av sjötjänstgöringen, som kan beräknas bli en följd av den förstärkta personella försvarsberedskapen, ävensom att manskapets lönefråga icke i likhet med lönefrågan för officerare och underofficerare m. fl. kan bringas till sin lösning vid innevarande års riksdag. Riksdagen har därför funnit sig böra, i avvaktan på resultatet av pågående utredning angående manskapets lönefråga, nu besluta, att ifrågavarande tillägg bestämmas till 50 öre för dag. De närmare bestämmelserna för tilläggets åtnjutande m. m. torde efter vederbörande myndigheters hörande böra utfärdas av Kungl. Maj:t. Kostnaderna för införande av nu beslutat tillägg i sjöstilläggsförmånerna hava av riksdagen beräknats till omkring 50,000 kronor, med vilket belopp riksdagen alltså beslutat höja det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår åskade anslaget till flottans krigsberedskap och övningar. I den mån motsvarande förmån kan anses böra utgå till fast anställt manskap vid kustartilleriet, torde därav uppkommande kostnader kunna rymmas inom ramen för anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar.

Reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar för nästa budgetår har av riksdagen ansetts böra, med hänsyn till angivna förhållanden, bestämmas till 5,430,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 119 till *flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 5,430,000 kronor.

99:o) **Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115) och propositionen nr 232 har riksdagen till *kustartilleriets krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 960,000 kronor.

100:o) **Krigsövningar vid kustfästningarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116) har riksdagen till *krigsövningar vid kustfästningarna* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Sjukvård.

101:o) **Sjukvård.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117) och propositionen nr 232 har riksdagen till *sjukvård* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 218,000 kronor.

Flytande materiel och byggnader.

102:o) **Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118) och propositionen nr 232 har riksdagen till *underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 6,875,000 kronor.

103:o) **Flottans ersättningsbyggnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 119) att till flottans ersättningsbyggnad för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 23,500,000 kronor.

Såsom av departementschefen erinrats har chefen för försvarsstaben i avgivnet utlåtande rörande flottans fartygstyper till närmare granskning upptagit fem olika alternativ till sammansättning av kustflottan och därvid såsom den ändamålsenligaste lösningen förordat ett såsom alternativ A betecknat förslag. En ersättningsbyggnad enligt detta alternativ skulle omfatta, bland annat, nybyggnad av två kustförsvarsfartyg.

Vad till en början beträffar frågan om införande i kustflottan av kustförsvarsfartyg är riksdagen i likhet med departementschefen av den uppfattningen, att de utredningar i typfrågan, som föreligga, utgöra i stort sett tillräckligt material för bedömning av spörsmålet om vilka fartygstyper, som lämpligen böra komma i fråga, då det gäller att genom ersättningsbyggnad bevara kustflottans slagkraft och taktiska användbarhet.

Vid sitt ställningstagande till nu berörda spörsmål har riksdagen lika med departementschefen funnit ur skilda synpunkter avgörande skäl tala för det av försvarsstabschefen ovan återgivna förslaget och bifaller således departementchefens förslag, att de nuvarande Sverige-skeppen vid deras avförande ur kustflottan ersättas med artillerifartyg.

I fråga om den för oss lämpligaste typen för dylika fartyg har departementschefen förordat, att de nya artillerifartygen borde utgöras av kustförsvarsfartyg av i huvudsak den av försvarsstabschefen i hans alternativ A föreslagna typen. I fråga om artillerikraft skulle således bestyckningen utgöras av — förutom medelsvårt och lätt artilleri — fyra stycken 25 cm kanoner. Departementschefen har vidare räknat med en maximifart av icke understigande 22 knop. Kostnaderna per fartyg hava uppskattats till inemot 37,000,000 kronor. Riksdagen finner den sålunda föreslagna typen vara ur effektivitets- och kostnadssynpunkt i stort sett godtagbar och anser sig kunna godkänna departementschefens förslag härutinnan. Med avseende å bestyckning och övriga tekniska anordningar må Kungl. Maj:t emellertid äga vidtaga de ändringar, som vid ytterligare prövning kunna befinnas ändamålsenliga och lämpliga.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt liksom vad departementschefen i samband därmed anfört har i de delar, varom riksdagen icke ovan yttrat sig, icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 23,500,000 kronor.

104:o) **Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) har riksdagen till *befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 425,000 kronor.

105:o) **Kustartilleriets materiel m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121) och propositionen nr 232 har riksdagen till *kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 745,000 kronor.

106:o) **Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122) och propositionen nr 232 har riksdagen till *anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 52,000 kronor.

107:o) **Ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 123) att till ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla den begärda anslagshöjningen, får anmäla, att riksdagen till *ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

108:o) **Utflyttning av vissa batterier i Göteborgs skärgård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124) har riksdagen till *utflyttning av vissa batterier i Göteborgs skärgård* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 140,000 kronor.

109:o) **Brandskyddsanordningar.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 125) har riksdagen till *brandskyddsanordningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

110:o) **Brännoljecisterner för flottan.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126) att till brännoljecisterner för flottan för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har bifallit Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till *brännoljecisterner för flottan* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

111:o) **Maskiner och verktyg för tygverkstaden i Fårösund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) har riksdagen till *anskaffning av maskiner och verktyg för tygverkstaden i Fårösund* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 22,000 kronor.

112:o) **Motorbåt för kustflottans flygavdelning.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 128) har riksdagen till *anskaffning av motorbåt för kustflottans flygavdelning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett anslag av 15,000 kronor.

113:o) **Tillbyggnad av marinens tvättinrättning i Karlskrona m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129) har riksdagen till *tillbyggnad av marinens tvättinrättning i Karlskrona m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 37,000 kronor.

114:o) **Bostad för tillsyningsman vid Oscar II:s fort.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130) har riksdagen till anordnande av *bostad för tillsyningsman vid Oscar II:s fort* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

115:o) **Flyttning av svårt kustartilleri m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) har riksdagen till *flyttning av svårt kustartilleri m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,765,000 kronor.

116:o) **Vissa byggnadsföretag m. m. för Stockholms örlogsvarv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 132) att för vissa byggnadsföretag m. m. för Stockholms örlogsvarv ett belopp av högst 122,100 kronor må disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond.

Riksdagen, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt utan erinran, får anmäla, att riksdagen medgivit, att för *vissa byggnadsföretag m. m. för Stockholms örlogsvarv* ett belopp av högst 122,100 kronor må disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond.

Artilleri- och annan teknisk materiel m. m.

117:o) **Skjut- och materieförsök samt inskjutning av kanoner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133) har riksdagen till *skjut- och materieförsök samt inskjutning av kanoner* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

118:o) **Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m. Försök med teknisk materiel. Modernisering av flottans artilleriammunition. Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 134—137) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m. ett reservationsanslag av 25,000 kronor,

dels till försök med teknisk materiel ett reservationsanslag av 65,000 kronor,

dels till modernisering av flottans artilleriammunition ett reservationsanslag av 115,600 kronor,

dels ock till insättande av nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser ett reservationsanslag av 34,800 kronor.

119:o) **Militärfyror m. m. Torpedcentralsikten m. m. å jagare.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 138 och 139) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till anskaffande av militärfyror m. m. ett reservationsanslag av 18,000 kronor,

dels ock till anordnande av torpedcentralsikten m. m. å jagare ett reservationsanslag av 72,000 kronor.

120:o) **Försök med torpedmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140) har riksdagen till *försök med torpedmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

121:o) **Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigs-förberedelser.** Marinens andel av försöks- och driftkostnader för försvarsväsendets kemiska anstalt. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 141 och 142) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser ett reservationsanslag av 50,000 kronor;

dels ock till marinens andel av försöks- och driftskostnader för försvarsväsendets kemiska anstalt ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Kustartillerimateriel.

122:o) **Viss materiel för kustartilleriet.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143) har riksdagen till *viss materiel för kustartilleriet* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 3,286,500 kronor.

Sjökarteverket.

123:o) **Avlöning till personal vid sjökarteverket.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 144) att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för sjökarteverket;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1939/40;

dels ock till avlöning till personal vid sjökarteverket för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 379,000 kronor.

Riksdagen har intet att erinra mot departementschefens förslag, att chefen för sjökarteverket benämnas överdirektör. Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit har riksdagen funnit sig böra godkänna.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels fastställt följande personalförteckning för sjökarteverket:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör.....	C 6
3 förste aktuarier.....	A 26
1 aktuarie	A 22
1 kartograf	A 22
1 föreståndare för militärdetaljen (militärkartograf).....	A 21
1 assistent å jordmagnetiska avdelningen	A 21

Befattning	Lönegrad
1 redogörare	A 18
9 ritare	A 15
6 gravörer	A 15
2 ritbiträden	A 7
1 kanslibitråde	A 7
1 expeditionsvakt	A 5

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 kontrollstationsföreståndare (i Stockholm och Göteborg)	Eo 21
1 assistent (Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»).....	Eo 21;

dels godkänt följande avlöningsstat för sjökartverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 203,000: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 23,075: —
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 120,000: —
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 12,000: —
	» 132,000: —
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 19,925: —
5. Viss ersättning åt vikarier för kontrollstationsföreståndare, <i>förslagsvis</i>	» 1,000: —

Summa förslagsanslag kronor 379,000: —;

dels ock till avlöning till personal vid sjökartverket för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 379,000 kronor.

124:o) **Omkostnader för sjökorts- och sjömättningsväsendet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 145) att till omkostnader för sjökorts- och sjömättningsväsendet för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 363,000 kronor.

De till grund för Kungl. Maj:ts förevarande anslagsäskande liggande beräkningarna hava ej föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *omkostnader för sjökorts- och sjömättningsväsendet* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 363,000 kronor.

125:o) **Omkostnader för instrumentkontrollavdelningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 146) att till omkostnader för instrumentkontrollavdelningen för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 12,300 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av medelsbehovet för nu ifrågakvarande

ändamål liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed föreslagit, får anmäla, att riksdagen till *omkostnader för instrumentkontrollavdelningen* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 12,300 kronor.

126:o) **Omkostnader för jordmagnetiska avdelningen. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande».** Bidrag till internationella hydrografiska byrån. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 147—149) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till omkostnader för jordmagnetiska avdelningen ett reservationsanslag av 13,400 kronor;

dels till redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» ett reservationsanslag av 24,000 kronor;

dels ock till beredande av bidrag till internationella hydrografiska byrån ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

127:o) **Nytt utsjölovningsfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) har riksdagen till *nytt utsjölovningsfartyg* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 375,000 kronor.

Diverse.

128:o) **Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. Extra utgifter.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 151 och 152) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. ett reservationsanslag av 12,000 kronor;

dels ock till extra utgifter ett reservationsanslag av 95,000 kronor.

129:o) **Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 153) att till semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

130:o) **Revidering av vissa sjökort. Tillfälligt lönetillägg till marinens arbetare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 154 och 155) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till revidering av vissa sjökort ett reservationsanslag av 5,000 kronor,

dels ock till tillfälligt lönetillägg till marinens arbetare ett förslagsanslag av 275,000 kronor.

F. FLYGVAPNET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

131:o) **Avlöning till personal vid flygförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 156) att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för den civila personalen vid flygförvaltningen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40;

dels ock till avlöning till personal vid flygförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 197,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft motionen II: 80, vari hemställts, att riksdagen måtte vidtaga den ändringen i departementschefens förslag, att den av departementschefen ifrågasatta notariebefattningen i A 21 ändras till sekreterarebefattning i A 24 samt att kassörstjänsten ändras till kamreraretjänst med placering i A 22 i stället för i den av departementschefen föreslagna lönegraden A 24.

Kungl. Maj:t har beträffande flygförvaltningens avlöningsstat föreslagit åtskilliga ökningar av personalen i avsikt att tillgodose vissa krav, som av numera inträdda förhållanden befunnits påkallade.

Vad beträffar det i motionen II: 80 framlagda förslaget om viss jämkning i Kungl. Maj:ts förslag till personalstat för flygförvaltningen vill riksdagen erinra om att vid behandlingen av vissa frågor rörande flygförvaltningens organisation 1938 års riksdag uttalade sig rörande utnyttjandet och behovet av civil personal vid flygförvaltningen samt framhöll, att såväl flygvapnets ledning som Kungl. Maj:t torde hava sin uppmärksamhet fäst på dessa frågor. I anslutning härtill har också flygförvaltningen begärt, att å flygförvaltningens stat skulle uppföras en ny befattning som sekreterare med placering i A 24 och att nuvarande kassörstjänsten i A 21 måtte ombildas till en kamreraretjänst i A 22, varjämte en kassörstjänst i A 14 borde inrättas. Avsikten med riksdagens ovan återgivna uttalande var att bereda den för revisionen inom flygvapnet enligt härordningsbeslutet beräknade personalen möjlighet att ägna sig åt de egentliga revisionsuppgifterna, enär av 1937 års statsrevisorers berättelse framgick, att nämnda personal i stor utsträckning kommit att tagas i anspråk för andra uppgifter inom flygförvaltningen. Vid behandlingen av det av flygförvaltningen framlagda statförslaget för nästa budgetår hava sistnämnda synpunkter enligt riksdagens mening icke kommit till sin rätt, utan huvudvikten har kommit att läggas på mera kameralt betonade arbetsuppgifter. I detta hänseende har emellertid någon framställning icke gjorts från flygförvaltningens sida, och ej heller har någon utredning, som utvisar behovet härav, blivit åvägbringad. Riksdagen är i likhet med motionären av den uppfattningen, att

ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag med de jämkningar, som innefattas i flygförvaltningens framställning, bättre tillgodoser de av riksdagen tidigare hävdade synpunkterna samt dessutom är av behovet påkallat med hänsyn till de synnerligen avsevärda belopp, som under de senaste åren anvisats för ökning av flygvapnets personal och materiel, något som i högre grad än tidigare gör det angeläget, att den egentliga revisionspersonalen får ägna sig åt de reviderande uppgifterna. För att möjliggöra detta bör samtidigt i enlighet med flygförvaltningens framställning viss personalförstärkning i fråga om den för övriga administrativa uppgifter avsedda personalen genomföras. Riksdagen har därför anslutit sig till de synpunkter, som framförts i motionen II: 80 och vidtagit i staten de jämkningar i Kungl. Maj:ts förslag, som därav betingas. Någon ändring i det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslagsbeloppet påkallas icke av denna i kostnadshänseende obetydliga jämkning. Beträffande inrättandet av en kassörstjänst i A 11 synes intet vara att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, som i övrigt godkännes av riksdagen.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 80

dels fastställt följande personalförteckning för den civila personalen vid flygförvaltningen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
1 byråchef		A 30
1 sekreterare och ombudsman		A 26
1 revisionskommisarie		A 26
1 sekreterare		A 24
1 kamrerare		A 22
2 revisorer		A 21
1 kassör		A 11
3 kanslibiträden		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7
6 kontorsbiträden		A 4,

dels godkänt följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 114,800: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 39,660: —
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. grundavlöningar m. m.	30,400: —
b. avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	3,800: —
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 8,340: —

Summa förslagsanslag kronor 197,000: —

dels ock till avlöning till personal vid flygförvaltningen för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 197,000 kronor.

132:o) **Avlöning till personal vid flygstab, flygflottiljer m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 157) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

133:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 158) att till rekryteringskostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande departementschefens förslag dels om ändring i gällande bestämmelser angående avskedspremier, dels ock om bemyndigande för Kungl. Maj:t att för en eller flera rekryteringsenheter höja det till rekryteringsombud nu utgående arvodet får riksdagen hänvisa till vad riksdagen härutinnan anfört under lantförsvarets anslag till avskedspremier m. m. samt till rekryteringskostnader.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

134:o) **Flygvapnets reservpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 159) och propositionen nr 232 har riksdagen till *flygvapnets reservpersonal* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 95,000 kronor.

135:o) **Rese- och traktamentspenningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 160) har riksdagen till *rese- och traktamentspenningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 48,000 kronor.

136:o) **Flyttningersättning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 161) har riksdagen till *flyttningersättning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

137:o) **Resestipendier.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162) har riksdagen till *resestipendier* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning m. m.

138:o) **De värnpliktigas avlöning och färder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163) och propositionen nr 232 har riksdagen till *de värnpliktigas avlöning och färder m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 350,000 kronor.

Expenser m. m.

139:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 164) har riksdagen till *skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

140:o) **Tryckningskostnader.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165) har riksdagen till *tryckningskostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

141:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 166) att till mathållning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 880,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 950,000 kronor.

Beträffande frågan om definitiv övergång till användning av smör inom försvarsväsendet i stället för margarin får riksdagen hänvisa till vad riksdagen härutinnan anfört under arméns motsvarande anslag.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som bifallit Kungl. Maj:ts förslag under nu förevarande punkt, anmäla, att riksdagen till *mathållning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 950,000 kronor.

142:o) **Intendenturmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167) och propositionen nr 232 har riksdagen till *intendenturmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

143:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:t förslag (punkt 168) och propositionen nr 232 har riksdagen till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 390,000 kronor.

144:o) **Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 169) och propositionen nr 232 har riksdagen till *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,083,000 kronor.

145:o) **Flygvapnets övningar.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 170) att till flygvapnets övningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 4,400,000 kronor.

Härefter hade Kungl. Maj:t i propositionen nr 113, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget ur statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 24 februari 1939 — med ändring av den i årets statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, under punkt 170 gjorda framställningen — föreslagit riksdagen, bland annat, att till flygvapnets övningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 4,600,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågakörande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 4,835,000 kronor.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som icke har något att invända mot det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget, anmäla, att riksdagen till *flygvapnets övningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 4,835,000 kronor.

146:o) **Motorfordon och motorbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 171) har riksdagen till *motorfordon och motorbåtar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 520,000 kronor.

Sjukvård.

147:o) **Sjukvård.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172) och propositionen nr 232 har riksdagen till *sjukvård* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Vapen och ammunition.

148:o) **Vapen och ammunition.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 173) att till vapen och ammunition för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 550,000 kronor.

Härefter hade Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 113 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen, bland annat, att till vapen och ammunition för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågakörande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 730,000 kronor.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som icke haft något att invända mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag, anmäla, att riksdagen till *vapen och ammunition* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 730,000 kronor.

149:o) **Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 174) och propositionen nr 232 har riksdagen till *engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 910,000 kronor.

Flygmateriel.

150:o) **Anskaffning och förnyelse av flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 175) att till anskaffning och förnyelse av flygmateriel för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 27,269,000 kronor.

Riksdagen vill erinra därom, att innevarande års riksdag för anskaffning av vissa bombfällningsanordningar å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisat ett belopp av 200,000 kronor.

Mot det av departementschefen beräknade medelsbehovet under förevarande anslag har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *anskaffning och förnyelse av flygmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 27,269,000 kronor.

151:o) **Underhåll av flygmateriel.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 176) att till underhåll av flygmateriel för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Härefter hade Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 113 — med ändring av berörda förslag — föreslagit riksdagen, bland annat, att till underhåll av flygmateriel för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av förberörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 4,145,000 kronor.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse anmäler sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, som icke har något att invända mot det av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål äskade anslaget, anmäla, att riksdagen till *underhåll av flygmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 4,145,000 kronor.

152:o) **Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177) har riksdagen till *engångskostnader för anskaffning av flygmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 1,257,000 kronor.

153:o) **Flygindustriens krigsorganisation.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178) har riksdagen till *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

154:o) **Utrustning för instruktionsverkstäder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179) har riksdagen till *utrustning för instruktionsverkstäder* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 86,000 kronor.

Byggnader, flygfält m. m.

155:o) **Byggnader, flygfält m. m.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 180) att till byggnader, flygfält m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 365,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 232 — med ändring av berörda förslag — föreslagit riksdagen att för nu ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisa ett reservationsanslag av 375,000 kronor.

Riksdagens vederbörande utskott har vid besök å flygfältet vid Malmen funnit, att de därstädes kvarstående två äldre förrådsbyggnaderna, det s. k. Röda förrådet, tillhörigt Livgrenadjärregementet, samt det s. k. Gula förrådet, tillhörigt Östgöta flygflottilj, utgöra ett väsentligt hinder för start och landing med nutida krigsflygplan och samtidigt innebära ett betydande riskmoment. Då det måste anses angeläget, att dessa byggnader snarast avlägsnas från flygfältet, har riksdagen funnit sig böra anvisa medel härför. Enligt vad riksdagen inhämtat skulle kostnaderna ifråga uppgå till omkring 50,000 kronor, med vilket belopp det under förevarande punkt äskade anslaget således ökas.

Med erinran att riksdagen i särskild skrivelse meddelar sitt beslut angående vissa åtgärder för förstärkande av den personella försvarsberedskapen, får riksdagen, under åberopande av vad riksdagen ovan anfört, anmäla, att riksdagen till *byggnader, flygfält m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 425,000 kronor.

156:o) **Utvidgning av flygfältet vid Hässlö m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181) har riksdagen till *utvidgning av flygfältet vid Hässlö m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 118,000 kronor.

157:o) **Ordnande av Rinkaby flygfält.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182) har riksdagen till *ordnande av Rinkaby flygfält* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 79,000 kronor.

158:o) **Ordnande av vissa förläggningsförhållanden vid Rinkaby.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183) har riksdagen till *ordnande av vissa förläggningsförhållanden vid Rinkaby* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 51,000 kronor.

159:o) **Instruktionsverkstad för Östgöta flygflottilj.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184) har riksdagen till anordnande av en *instruktionsverkstad för Östgöta flygflottilj* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 51,000 kronor.

160:o) **Eldsläckningsmateriel.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 185) har riksdagen till *eldsläckningsmateriel* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 48,000 kronor.

Diverse.

161:o) **Extra utgifter.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till extra utgifter (punkt 186) kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

162:o) **Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 187) har riksdagen till *semester åt vid flygvapnet anställda arbetare* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

G. GEMENSAMMA ANSLAG.

Materiel.

163:o) **Särskild materielanskaffning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 188) att till särskild materielanskaffning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 10,000,000 kronor.

Riksdagen har vid sin granskning av den av departementschefen framlagda materielplanen funnit de ifrågasatta materielanskaffningarna utgöra ett behöfligt tillskott till den materiella försvarsberedskapens stärkande. Riksdagen har således intet att erinra mot valet av de ändamål, för vilka anslag begärts, liksom ej heller mot avvägningen av anslagsbeloppen. Riksdagen medgiver vidare, att medelsanvisningen för materielplanens genomförande uppdelas på två budgetår, och anvisar för nästa budgetår 10,000,000 kronor. Såsom av departementschefen framhållits bör det får ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de mindre jämkningar i de å planen upptagna anslagsposterna, som kunna befinnas lämpliga och ekonomiskt berättigade.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen till *särskild materielanskaffning* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 10,000,000 kronor.

164:o) **Chiffreringsapparater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189) har riksdagen till anskaffande av *chiffreringsapparater* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 181,500 kronor.

Försvarsväsendets kemiska anstalt.

165:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål (punkt 190) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

166:o) **Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 191) har riksdagen till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Militärmeteorologisk informationstjänst.

167:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 192) har riksdagen *dels* fastställt följande personalförteckning för den militärmeteorologiska informationstjänsten:

Befattning	Personalförteckning. Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 föreståndare		A 24
2 militärmeteorologer		A 18,

dels godkänt följande avlöningsstat för den militärmeteorologiska informationstjänsten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	25,400: —
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. .... kronor	26,800: —
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 2,800: — » 29,600: —
3. Rörligt tillägg	» 3.000: —
	<hr/>
Summa förslagsanslag kronor	58,000: —,

dels ock till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 58,000 kronor.

168:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 193) har riksdagen till *Militärmeteorologisk informationstjänst: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 19,000 kronor.

Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå.

169:o) **Försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 194) har riksdagen *dels* fastställt följande personalförteckning för försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.

1 föreståndare ..... Eo 24;

dels godkänt följande avlöningsstat för försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	500:—
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	16,400:—
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	1,700:—
		» 18,100:—
3. Sammanträdesarvoden à 20 kronor per dag till styrelsens ledamöter och suppleanter, förslagsvis	»	1,200:—
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	1,000:—
		<hr/>
	Summa förslagsanslag	kronor 20,800:—;

dels ock till Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 20,800 kronor.

170:o) **Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Omkostnader.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 195) har riksdagen till Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 3,900 kronor.

Diverse.

171:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål (punkt 196) har riksdagen i särskild skrivelse anmält sitt beslut.

172:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 197) har riksdagen till kommittéer och utredningar genom sakkunniga för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

173:o) **Försvarsväsendets lönenämnd.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål (punkt 198) kommer riksdagen att framtida anmäla sitt beslut.

174:o) **Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 199) att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlätas, till befrämjande av den

andliga vården vid försvarsväsendet för budgetåret 1939/40 beräkna ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 139, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehått en motion, I: 245, vari hemställts, bland annat, att riksdagen vid beslut i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 139 rörande den andliga vården vid försvarsväsendet måtte uttala sig mot anordnandet av obligatoriska gudstjänster och andaktsövningar.

Riksdagen vill erinra därom, att med 1925 års försvarsbeslut skedde den förändringen med avseende å organiserandet av den andliga vården vid försvarsväsendet, att de förut utgående arvoden till regementspastorer vid armén i allmänhet indrogos. De prästerliga tjänsterna vid de marina församlingarna i Stockholm och Karlskrona berördes däremot icke av nämnda försvarsbeslut. Emellertid innehöll 1925 års beslut, att ett anslag av 50,000 kronor skulle årligen anvisas för att användas dels, där så finnes lämpligt, för bestridande av pastoralvård inom armén, dels ock för de värnpliktigas vård i övrigt. Genom 1936 års försvarsbeslut vidtog ingen ändring härutinnan.

Det av Kungl. Maj:t i föreliggande proposition framlagda förslaget om revision av det nu tillämpade systemet för den andliga vårdens bedrivande vid försvarsväsendet anser sig riksdagen kunna i allt väsentligt bifalla.

Vad beträffar den ordinarie religiösa verksamheten har departementschefen föreslagit, att vid varje truppförband skall finnas anställd en militärpastor. Om än förslaget härom torde kunna sägas i viss mån innebära en återgång till den tidigare regementspastorsinstitutionen, föreligger dock den väsentliga skillnaden, att de föreslagna militärpastorerna skola förordnas allenast på viss tid — 3 år — och tilldelas jämförelsevis låga arvoden, varigenom militärpastorstjänsten blir att betrakta som bisyssla. Riksdagen, som i likhet med departementschefen anser det ifrågasatta sättet för militärpastorernas anställande vara ägnat att i möjligaste mån underlätta ett gott personval, har funnit sig böra besluta inrättandet av den föreslagna militärpastorsinstitutionen.

Enligt departementschefens förslag skulle den särskilda andliga vården delvis ingå i den militära dagordningen. Då riksdagen emellertid hyser den uppfattningen, att något tvång icke bör få förekomma i religiösa frågor, förutsätter riksdagen, att befrielse från deltagande i religiösa föranstaltningar skall beviljas envar, som av religiösa eller andra godtagbara skäl personligen anhåller därom.

Vad härefter beträffar frågan om storleken av militärpastorernas arvoden anser utskottet desamma med hänsyn till de arbetsuppgifter, som dessa befattningshavare få att utföra, vara i stort sett väl avvägda.

Riksdagen bifaller förslaget att kostnaderna för militärpastorernas arvoden bestridas av kyrkofonden.

Mot principerna för den frivilliga religiösa verksamhetens ordnande har riksdagen icke haft något att erinra. Detsamma gäller den kulturella vården vid truppförbanden. Som ledande organ för sistnämnda verksamhet skulle enligt departementschefens förslag fungera »utskottet för kulturell verksamhet». I överensstämmelse med vad de sakkunniga föreslagit synes »bildningsråd» enligt riksdagens uppfattning vara en lämpligare benämning.

För sammanhållning, befrämjande och kontroll av den andliga vården, såväl den religiösa som den kulturella, har departementschefen föreslagit inrättande av ett centralråd. I fråga om rådets sammansättning ävensom kostnaderna för dess verksamhet hava förslagen härutinnan av riksdagen lämnats utan erinran.

Det för den andliga vårdens befrämjande vid försvarsväsendet beräknade anslaget, 70,000 kronor, som med 20,000 kronor överstiger det för innevarande budgetår beviljade, anvisas av riksdagen.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande anslag föreslagit har i de delar, om vilka riksdagen icke särskilt yttrat sig, icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen till *befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

175:o) **Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 200) har riksdagen till *kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter* för budgetåret 1939/40 anvisat ett förslagsanslag av 83,000 kronor.

176:o) **Reglering av vissa kursförluster.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 201) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

177:o) **Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga. Civilanställnings befrämjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 202 och 203) har riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisat

dels till underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga ett förslagsanslag av 300,000 kronor,

dels ock till civilanställnings befrämjande ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

178:o) **Årskostnader för luftbevakningscentraler.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 204) har riksdagen till *årskostnader för luftbevakningscentraler* för budgetåret 1939/40 anvisat ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

179:o) **Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen. Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Dyrtids-tillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg. Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till här ifrågavarande ändamål (punkterna 205—208) kommer riksdagen att framdeles anmäla sina beslut.**

Stockholm den 26 maj 1939.

Med undersåtlig vördnad.
